

Manual för ST-läkare

Inledning av handledningen och handledningsöverenskommelse

- Det är viktigt med en god relation med din huvudhandledare. Ta därför god tid i början att lära känna varandra.
- Gå igenom era förväntningar och farhågor inför och under ST.
- Diskutera syftet med handledning med huvudhandledare, använd er gärna av (och skriv under) handledningsöverenskommelsen.
- Bestäm tillsammans med huvudhandledare hur ramarna för handledningen ska se ut. En rekommendation är att boka in flera handledarsamtal samtidigt motsvarande minst 1 timme 1 gång varannan vecka under det första året, och minst 1 gång per månad därefter.
- Förslagsvis läser ni målbeskrivningen inför något av de första handledningstillfällena och utfärdande av utbildningsplan.
- Gör gärna en preliminär plan vad samtalen ska innehålla. Du som ST ansvarar för att ta med sig planen vid samtliga tillfällen. (Alla punkter behöver inte gås igenom varje gång!)
- Handledningssamtalen ska dokumenteras av både dig och huvudhandledaren (dokumentera hellre sparsamt men varje gång, så att ni kan följa förloppet)
- Du som ST bör upprätta en portfolio, d.v.s. en pärm där all dokumentation som gäller hennes/hans ST samlas.
- Viktigt att du och huvudhandledaren regelbundet utvärderar hur handledningen fungerar och kan förbättras.

Individuell utbildningsplan (IUP)

- Du och huvudhandledaren upprättar tidigt en utbildningsplan för ST i samråd med studierektorn som revideras vid behov. Utbildningsplanen upprättas så att den säkerställer Socialstyrelsens mål för ST.
- I utbildningsplanen ska olika tjänstgöringar inplaneras inklusive tjänstgöring utanför hemkliniken (så kallade "randningar" eller "sidotjänstgöringar")
- Vid utbildningsplanens upprättande påbörjas diskussion om lämpliga kurser under ST som får planeras in eftersom. Detta gäller även psykoterapiutbildning.
- Vid utbildningsplanens upprättande avsätts tid för arbete enligt vetenskapliga principer. Rekommenderad omfattning är 10 veckor som kan räknas in i ST.
- Vid utbildningsplanens upprättande avsätts tid för kvalitets- och utvecklingsarbete, rekommenderas ca. 2 veckor som kan räknas in i ST.

Hur ska du som ST-läkare uppnå Socialstyrelsens mål för ST

Socialstyrelsens metoder för lärande för att uppnå mål enligt ST bygger på exempelvis tjänstgöring, medsittning, kurs, seminarium och teoretiska studier. Ett arbete enligt vetenskapliga principer och ett kvalitets- och utvecklingsarbete ska ingå. Nedan presenteras ett förslag på hur du och huvudhandledare kan arbeta för att kraven för godkänt specialistbevis enligt ST ska uppfyllas.

1. Tjänstgöring och medsittning

Före tjänstgöringen:

- Gå igenom med huvudhandledare och klinisk handledare vilka utbildningsmål som hen kan uppnå på den enhet som denne ska vara placerad på.
- Titta gärna igenom de strukturerade blanketter som ska fyllas i under och efter placeringen, så att ni har en grund för diskussion med den kliniska handledaren på placeringen. Ett exempel är medsittningsprotokoll och utvärdering av tjänstgöring/sidoutbildning som ingår i ST-läkares specialiseringstjänstgöring.
- Diskutera vad som ska läsas under denna period. Sök gärna på PUBMED och liknande tillsammans. Vid behov kan du som ST-läkare också rådgöra med den kliniska handledaren om lämplig litteratur.
- Eventuellt kan du som ST tillsammans med huvudhandledare träffa den som ska bli klinisk handledare, i syfte att säkra engagemang från den sidan och att placeringen får så mycket det går det innehåll som du behöver för måluppfyllelse.

Under tjänstgöringen:

- ST-läkaren diskuterar feedback med den kliniska handledaren på enheten.
- Huvudhandledaren stöttar ST-läkaren om det finns problem under tjänstgöringen.
- En medsittning per placering rekommenderas, helst i mitten av placeringen för möjlighet till diskussion med klinisk- och ST-handledare för bästa utvecklingsmöjlighet och möjlighet till förnyad bedömning.
- Medsittningsprotokollen ska inte redovisas till Socialstyrelsen vid ansökan om specialisttjänstgöring, men kan begäras ut, varför dessa bör inhämtas.
- I slutet av placeringen ombeds den kliniska handledaren fylla i en strukturerad blankett exempelvis utvärdering av tjänstgöring/sidoutbildning som ingår i ST-läkarens specialiseringstjänstgöring.
- I slutet av placeringen utfärdar den kliniska handledaren ett intyg där de delmål eller delar av delmål som har blivit uppfyllda under placeringen skrivs ner. Du hittar intygen på svenskpsykiatri.se/utbildning

Efter tjänstgöringen:

- Gå igenom utvärdering av placeringen och intyget till Socialstyrelsen med din huvudhandledare och bocka av de utbildningsmål som har uppfyllts.
- Det rekommenderas även att du gör en medsittning per år med huvudhandledare. Detta i syfte att din huvudhandledare ser din professionella utveckling. Det är din huvudhandledare eller den kliniska handledare som utfärdar Socialstyrelsens intyg angående de icke medicinska delmål som kräver klinisk tjänstgöring. Din huvudhandledare behöver veta hur du som ST-läkare utvecklas i sin roll som kommunikatör och ledare. Använd medsittningsprotokoll.

2. Kurser

- Du behöver diskutera med huvudhandledare och anmäla dig till relevanta kurser, exempelvis regionala kurser eller METIS.
- Kursintyg från genomgångna kurser ska inhämtas, enligt följande blanketter: svenskpsykiatri.se/utbildning
- Du som ST-läkaren ansvarar för att lägga kursintygen i sin ST portfolio.

3. Seminarier

- Det rekommenderas att ST-läkare förutom kurser också deltar i olika seminarier. Med seminarier menar man undervisning i gruppform med aktivt deltagande.
- ST-läkare behöver inte redovisa sitt deltagande i seminarier med intyg till Socialstyrelsen.

4. Teoretiska studier

- Du bör under ST fördjupa dig i den vetenskapliga litteratur som ligger till grund för val av diagnos, behandling och utredning av patienterna.
- Du kan söka stöd hos din huvudhandledare i val av litteratur och att i handledarsamtal talas om litteratur och evidens.

5 . Arbete enligt vetenskapliga principer

Du som ST-läkare ska genomföra ett arbete enligt vetenskapliga principer. Det är rekommenderat att du tillsammans med huvudhandledare hittar disputerad handledare för detta arbete. Socialstyrelsen ställer dock inga krav på att handledaren ska ha disputerat (däremot ska handledare vara specialist och ha genomgått handledarutbildning). Se om den egna kliniken har något intressant vetenskapligt arbete ST läkaren kan jobba med via FOUU-enhet eller motsvarande, om kliniken inte har någon sådan enhet ta kontakt med sådan på närstående klinik.

- Arbetets omfattning rekommenderas vara 10 veckor.
- Arbetet måste redovisas skriftligt.

- Efter utfärdat arbete fyller handledaren i ett intyg, som finns att laddas ner från svenskpsykiatri.se/utbildning
- Om ST-läkare har disputerat gäller avhandlingen som arbete enligt vetenskapliga principer. Forskningshandledaren/huvudhandledaren skriver på intyget till Socialstyrelsen.

5. Kvalitets- och utvecklingsarbete

Du som ST-läkare ska genomföra ett kvalitets- och utvecklingsarbete. Huvudhandledare bör stötta dig i val av område, och hjälp gärna henne/honom att lägga upp arbetet. Någon annan kan handleda ST-läkare i detta, vederbörande måste vara specialistläkare och handledarutbildad. ST-läkare kan också kombinera arbetet enligt vetenskapliga principer och kvalitets- och utvecklingsarbete i ett och samma arbete.

- Arbetets omfattning rekommenderas vara ca 2 veckor.
- ST-läkaren behöver endast redovisa arbetet muntligt
- Efter utfärdandet fyller handledaren i ett intyg som du hittar på svenskpsykiatri.se/utbildning

Andra verktyg för att få feedback

Ett mycket effektivt sätt för att lära sig är feedback. Använd det mycket!

- Journalgenomgång tillsammans med klinisk handledare eller huvudhandledare
- Falldragning: Du som ST-läkare ska hålla i fallseminarier för andra ST-läkare och helst även andra läkare på kliniken
- ST-läkaren som handledare! Vänd på situationen: ST-handledaren och ST-läkaren diskuterar en patient som handledaren har träffat. Det är ST-läkaren som ger handledning till specialisten. ST-handledaren presenterar fallet och sedan får ST-läkaren ge "handledning" i form av olika möjliga sätt att handlägga ärendet, att välja preparat att skriva ut, etc. ST-läkaren får motivera sina val med hänvisning till litteratur, evidens, beprövad erfarenhet.
- För att huvudhandledaren bättre ska kunna personligen utvärdera dina kompetenser bör du sträva efter att arbeta på samma arbetsplats en period med din huvudhandledare!